

Ajans: Haber toplama, yayma ve üyelerine dağıtma işiyle uğraşan kuruluş.

Antlaşma: İki veya daha çok devletin saldırmazlık, savaşta iş birliği vb. konularda kararlaştırdıkları ilkelere uygun davranmayı kabul etmeleri durumu, ahit, muahede, pakt.

Anzak: Birinci Dünya Savaşı sırasında kurulan, Avustralya ve Yeni Zelanda birliklerinin ortak adı.

Asayiş: Bir yerin düzen ve güvenlik içinde bulunması durumu, düzenlilik, güvenlik.

Asi: Devlet yasalarına karşı gelen, isyan eden

Bab-ı Ali: Osmanlılarda sadrazam makamı. Hükümet.

Bağımsızlık: Bir devletin başka bir devlete muhtaç kalmadan, kendi kararlarını kendi alabilmesi.

Bahriye Nazırı: Osmanlı Devleti'nde deniz bakanı.

Batarya: En küçük topçu birliği.

Bilfiil: İş olarak, iş edinerek, gerçekten, eylemli olarak.

Bitap: Bitkin, yorgun.

Bolşevik: Rusya'da 20. yüzyıl başlarında doğan ve Lenin tarafından geliştirilen komünist hareket.

Cihat: Din uğrunda düşmanla savaşma.

Çar: Rus imparatorlarına ya da Bulgar krallarına verilen unvan.

Çete: Ordu birliklerinden olmayan silahlı küçük birlik.

Delege: Bir devlet veya bir kurul adına bir işi sonuçlandırmak üzere gönderilen kişi.

Devrim: Bir kurumun ya da toplumsal sistemi genellikle zor kullanarak yıkıp, yerine eskisinden farklı bir kurum ya da toplumsal sistem yaratma.

Duyarsız: Olup biteni umursamayan durumu kabullenen.

Egemenlik: Devleti yönetme gücü. Yönetme yetkisi.

Egemen Devlet: Bir başka devlete bağımlı olmama kendi başına karar alabilme.

Eşkiya: Dağda, kırdan yol kesen hırsızlar, haydutlar.

Felah: Kurtuluş, selamet.

Fetva: İslam hukuku ile ilgili bir sorunun dinî hukuk kuralına göre çözümünü açıklayan, şeyhülislam veya müftü tarafından verilebilen belge.

Genelge: Yasa ve yönetmenliklerin uygulanmasında yol göstermek, herhangi bir konuda aydınlatmak, dikkat çekmek üzere ilgililere gönderilen yazı, tamim.

Güçler Birliği: Yasama. Yürütme. Yargı yetilerinin bir meclis tarafından kullanılması. Savaş dönemlerinde hızlı karar alma için çıkarılır.

Güdümlü: Yönetme işi, idare.

Hakimiyet-i Milliye: Ankara'da çıkarılan milli gazete.

Halk Oylaması: Halkın türlü siyasi ve toplumsal sorunlar karşısında olumlu veya olumsuz görüşünü belirlemek için başvurulmuş oylama, plebisit, referandum.

Heyet: Kurul.

Heyet-i Temsiliye: TBMM kurulana kadar ulus adına Kurtuluş Savaşı'nı yürüten kuruldur.

Hıyanet-i Vataniye: TBMM'ye karşı çıkan isyanları önlemek amacıyla çıkarılan kanundur.

İlhak: Egemenliği altına alma.

İmtiyaz: Başkalarına tanınmayan özel, kişisel hak veya şart, ayrıcalık.

İnfial: Kızgınlık, öfke.

İrade: Bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü.

İrade-i Milliye: Sivas Kongresi'nde çıkarılan milli gazete.

İstihkâm: Düşman saldırısını durdurmak, düşmana karşı savunma yapmak amacıyla düzenlenmiş yer.

İtidal: Aşırı olmama durumu, ılımlılık, ölçülülük. Soğukkanlılık.

İtilaf(Anlaşık): Avrupa'da İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Almanya ve müttefiklerine karşı oluşturduğu güç birliği

İttifak: Almanya-Avusturya-Macaristan ve İtalya'nın, İngiltere ve müttefiklerine karşı oluşturduğu güç birliği

Kabine: Bakanlar Kurulu, hükümet.

Kapitülasyon: Bir ülkede yurttaşların zararına olarak yabancılar verilen ayrıcalık hakları.

Kilikya: Bugünkü Seyhan (Adana) ve Mersin illeri ile Konya ilinin güneyini ve Antalya ilinin doğusunu içine alan bölgeye eskiden verilen ad.

Komite: Siyasi bir amaca ulaşmak için silah kullanan gizli topluluk.

Komünizm: Bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı toplum düzeni. Komünistlik. Böyle bir düzenin kurulmasını amaçlayan siyasi, ekonomik ve toplumsal öğreti.

Kongre: Çeşitli yerlerden yöneticilerin, elçilerin, delegelerin katılmasıyla yapılan toplantı.

Konjonktür: Geçerli durum. Her türlü durumun ve şartın ortaya çıkardığı sonuç.

Kuvayi İnzibatiye: Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul Hükümeti'nin Kuvayimillie'ye karşı kurduğu, yarı resmi askeri örgüt.

Kuvayimillie: Kurtuluş Savaşı'nda Türk direniş örgütlenmelerine ve güçlerine verilen addır.

Lağvetmek: Bir kuruluşu kaldırmak, işleyişine son vermek.

Lojistik: Askerlerin silah, kurşun, yiyecek vb. ihtiyaçlarının karşılanması.

Manda: I. Dünya Savaşı'ndan sonra bazı az gelişmiş ülkeleri, kendi kendilerini yönetecek düzeye erdiren bağımsızlığa kavuşturuncaya kadar Birleşmiş Milletler Cemiyeti adına yönetmek için bazı büyük devletlere verilen vekillik.

Mandater: Mandacı.

Mebus: Milletvekili.

Meclisi Mebusan: Osmanlı Devleti'nin Meclisi.

Megali İdea: Büyük fikir.

Metropolit: Ortodokslarda patrikten sonra gelen ve bir bölgenin din işlerine başkanlık eden din adamı.

Milis: Savaş sırasında orduya yardımcı olarak toplanan silahlı halk gücü.

Milli Egemenlik: Yönetme yetkisinin millete ait olması, halkın yönetime katılabilmesi.

Milli İrade: Milletin karar verme gücü.

Misak: And, antlaşma, bağlaşma, sözleşme.

Misak-i Milli: 28 Ocak 1920'de Mebusan Meclisi'nde kabul edilen ulusal sınırlarımızı çizen belge.

Miting: Gösteri amacıyla veya bir olaya dikkati çekmek için genellikle açık yerlerde yapılan toplantı.

Muhafaza: Koruma.

Muhelif: Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olan, aykırı olan kimse. Aykırı.

Muhip: Seven, sevgi besleyen, dost.

Müdafaa: Savunma.

Müftü: İl ve ilçelerde Müslümanların din işlerine bakan görevli. Fetva veren din adamı.

Mülki İdare: İl ve ilçe yönetimi.

Mülkiye: Devlet yönetimindeki sivil görevliler sınıfı.

Mütareke: İki tarafın anlaşarak geçici bir süre için savaşı bırakmaları, silah bırakma, ateşkes.

Müttefik: Biriyle söz ve güç birliği yapmış, antlaşma ile bağlı.

Panslavizm: Rusların balkanlardaki Slav milletlerini bir araya getirerek sıcak denizlere inme politikası.

Patrikhane: Patriğin görev yaptığı bina.

Propaganda: Bir öğreti, düşünce veya inancı başkalarına tanıtmak, benimsetmek ve yaymak amacıyla söz, yazı vb. yollarla gerçekleştirilen çalışma.

Protesto: Bir davranışı, bir düşünceyi, bir uygulamayı haksız, yersiz, gereksiz bularak karşı çıkma, kabul etme. Herhangi bir davranışın haksız, yersiz, gereksiz görülerek onaylanmadığını bildiren resmî açıklama.

Protokol: Bir toplantı sonunda yapılan iki tarafça imzalanan, ileride yapılacak bir anlaşmaya, sözleşmeye dayanak olacak belge.

Referandum: Halk oylaması.

Resmen Tanıma: İki devletin birbirleriyle yazılı ve diplomatik ilişki kurması.

Seferberlik: Bir ülkenin silahlı kuvvetlerini savaşı hazır duruma getiren, ülkenin ekonomisini, yönetimini ve savaş gereklerine uyacak duruma sokan hazırlık ve önlemlerin tümü. Bu durumun ilan edildiği veya savaşın sürdüğü dönem.

Sosyalismo

Sine-i millete dönmek: Görevinden ayrılp, milletin kendisine, onun bağına, sinesine dönmek, halkın arasına karışmak.

Siper: Askerlerin savaşta vurulmamaları ve rahat ateş edebilmeleri için kazılmış, üstü açık hendek.

Sosyal Devlet: Halkıyla ilgilenen ve onların yaşam düzeyini geliştirmeye yönelik önlem alan devlet.

Stratejik: Elinde bulundurana büyük ayrıcalıklar ve üstünlükler sağlayan yer ya da bölge.

Sükûnet: Sessizlik.

Şarkıye: Doğru.

Tampon Devlet: Devletlerin güvenliklerini sağlamak amacıyla oluşturdukları ara bölge.

Tam Bağımsızlık: Sosyal, siyasal, hukuk ve ekonomik gibi her alanda bir devletin kendi kararlarını verebilmesi.

Teali: Yükselme, yücelme.

Teçhizat: Silah dışındaki savaş gereçleri.

Tehcir: Göç ettirme, göç etmesine sebep olma, sürme.

Tehcir Kanunu: 1915'te Doğudaki Ermenilerin zorunlu göçe tabi tutulma yasası.

Tek Çatı Altında Toplama: Ayrı ayrı olan unsurları birleştirerek tek merkezden yönetilebilir hale getirme.

Tekalifi Milliye: 7-8 Ağustos 1921'de Mustafa Kemal tarafından ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için çıkarılan seferberlik yasası.

Telkin: Bir duyguyu, bir düşünceyi aşılama.

Terhis: Askerlik görevini bitirenleri ordudan bırakma.

Tersane: Gemi yapılan yer.

Teslimiyetçi: Boyun eğen, durumu kabullenen kişi.

Teşkilat-ı Esasiye: TBMM'nin açıldığı yıllarda hazırlanan devletimizin ilk anayasasıdır.

Topyekün: Hepbirlikte, toplu olarak.

Ulusal İrade: Bir ulusun bir işin nasıl yapıldığı gerektiği yolunda açığa vurduğu karar. Ulusal irade ancak egemenliğin ulusun tümüne ait olduğu devlet sisteminde belirlenebilir. Ulusal iradenin somutlandığı yer parlamentodur.

Uluslararası Denklik: Milletlerarası eşit olma durumu.

Ültimeatom: Bir devletin başka bir devlete verdiği ve hiçbir tartışma veya karşı koymaya yer bırakmaksızın, tanıdığı sürede isteklerinin yerine getirilmesini istediği nota.

Üs: Harekâtın yürütülebilmesi için gerekli birliklerin, her türlü gereçlerin tamamlandığı, teçhizatın toplandığı ve dağıtıldığı yer.

Veliaht: Hükümdardan sonra yerine geçecek kimse.

Vilayet-i Sitte: 6 Doğu ili. (Erzurum, Van, Diyarbakır, Bitlis, Sivas, Elazığ)